

V Bruseli 16. 1. 2020
COM(2020) 6 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

**Výročná správa o operáciách humanitárnej pomoci Európskej únie financovaných v
roku 2018**

ÚVOD	2
OPERÁCIE HUMANITÁRNEJ POMOCI podporené v roku 2018	2
Prehľad hlavných operácií humanitárnej pomoci podporovaných v roku 2018	3
Horizontálne priority	9
Súhrn hodnotení vykonaných v roku 2018	11
Rozpočet na rok 2018	12
ĎALŠIE INFORMÁCIE A ZDROJE	13
Zoznam partnerov, ktorí v roku 2014 podpísali rámcovú dohodu o partnerstve	14

ÚVOD

V tejto správe sa uvádzajú hlavné činnosti a výsledky politík Únie v oblasti humanitárnej pomoci, ktoré sa v roku 2018 realizovali prostredníctvom Európskej komisie. Táto správa je zostavená podľa článku 19 nariadenia Rady (ES) č. 1257/96 z 20 júna 1996.

OPERÁCIE HUMANITÁRNEJ POMOCI podporené v roku 2018

Humanitárne krízy za posledné dekády nabrali na zložitosti i rozsahu. Konflikt zostal hlavnou hnacou silou potrieb v oblasti humanitárnej pomoci, kým prírodné katastrofy naďalej viedli k tomu, že mnohí ľudia potrebovali núdzovú pomoc. V roku 2018 potrebovalo pomoc viac ako 134 miliónov ľudí.

EÚ zostala jedným z najväčších humanitárnych darcov, ktorý poskytuje pomoc a podporu najzraniteľnejším osobám prostredníctvom mobilizácie humanitárnej pomoci a pomoci v oblasti civilnej ochrany. Rýchla reakcia na vznikajúce krízy však vzhľadom na prístup a bezpečnostné obmedzenia zostala výzvou.

Európska komisia stála na čele reakcie EÚ na krízy, pričom financovala operácie humanitárnej pomoci v sume viac ako 1,8 miliardy EUR (humanitárna výzva OSN bola 25,4 miliardy USD) vo viac ako 90 krajinách s osobitným dôrazom sa na podporu obyvateľstva postihnutého konfliktom na území Sýrie a utečencov v susedných štátoch.

Ústredným cieľom Komisie bola podpora zásadovej humanitárnej pomoci a dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva (MHP). EÚ aj naďalej zohrávala vedúcu medzinárodnú úlohu ako predseda dvoch skupín darcov: podpornej skupiny darcov Medzinárodného výboru Červeného kríža a skupiny Dobrého humanitného darčovstva (druhej uvedenej skupine predsedala spolu so Švajčiarskom). Komisia okrem toho do januára 2019 predsedala aj globálnej iniciatíve Výzva k akcii na ochranu pred rodovo motivovaným násilím v núdzových situáciách. Rodovo motivované násilie a vzdelávanie v núdzových situáciách zostali hlavnými prioritami pre humanitárne činnosti EÚ.

Komisia pokračovala v práci na budovaní odolnosti v oblasti reakcie na krízy a nestabilitu šíriacich sa po celom svete. V tejto súvislosti Komisia dosiahla pokrok pri vytváraní prepojenia medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom. Mierový prvok prepojenia bol schválený počas neformálneho stretnutia Rady pre zahraničné veci za rozvoj v septembri 2018, na ktorom sa dospelo k záveru, že „trojité“ prepojenie (humanitárna oblasť – rozvoj – mier) by malo riešiť dlhotrvajúce krízy prostredníctvom zásadovej humanitárnej činnosti.

Komisia sa aj naďalej usilovala o väčšiu nákladovú efektívnosť v súlade so záväzkami vyplývajúcimi z tzv. veľkej dohody medzi darcami a operačnými agentúrami dohodnutými na Svetovom humanitárnom samite. V tejto súvislosti Komisia vydala usmernenie o uskutočňovaní rozsiahlych prevodov peňažných prostriedkov, ktorým sa zaručí, že sa viac finančných prostriedkov dostane k príjemcom a menej sa vynaloží na administratívne náklady. V tomto kontexte EÚ pokračovala v zavádzaní svojho najväčšieho programu peňažnej pomoci

– núdzovej záchranej sociálnej siete (ESSN) pre utečencov v Turecku.

Prehľad hlavných operácií humanitárnej pomoci podporovaných v roku 2018

Európska komisia zasahovala pri mnohých krízach a katastrofách po celom svete. Niektoré z nich sú uvedené nižšie.

Reakcia na núdzovú situáciu

Komisia použila vyhradený súbor nástrojov pre núdzové situácie na účel rýchlej reakcie na nové núdzové situácie a závažne sa zhoršujúce existujúce krízy, ktoré nebolo možné predvídať v čase prijatia ročného rozhodnutia o financovaní. Súbor nástrojov pre núdzové situácie obsahuje štyri nástroje: nástroj pre reakcie na akútne núdzové situácie veľkého rozsahu (ALERT), nástroj na boj proti epidémiám, nástroj pre reakcie malého rozsahu a podporu pohotovostného fondu na zmiernenie následkov katastrof (DREF) v rámci Medzinárodnej federácie spoločností Červeného kríža a Červeného polmesiaca (MFS ČK/ČP).

Nástroj pre reakcie na akútne núdzové situácie veľkého rozsahu poskytuje rýchle financovanie v prvej línii na okamžitú reakciu na rozsiahle prírodné katastrofy, ktoré vypuknú náhle a postihnú viac ako 100 000 ľudí. V roku 2018 bolo poskytnutých 8,65 milióna EUR s cieľom reagovať na závažné povodne v Keni, Etiópii a Nigérii, zemetrasenia a cunami v Indonézii a vplyvy tropického cyklónu na Filipínach.

Nástrojom na boj proti epidémiám sa zabezpečilo naliehavé financovanie piatich prípadov vypuknutia epidémie: horúčky Lassa (v Nigérii), eboly (v KDR) a cholery (v Džibutsku, Nigeri a Zimbabwe). Vyplatená bola suma 2,775 milióna EUR.

Nástroj pre reakcie malého rozsahu sa použil s cieľom reagovať na sedem katastrof v celkovej výške 2,225 milióna EUR, konkrétne v: Tonge (tropická búrka), Nigérii (pohyb utečencov), Nikarague (občianske nepokoje), Guatemale (výbuch sopky), Laose (pretrhnutie hrádze), Venezuele (povodne) a na Haiti (zemetrasenie).

Európska komisia bola okrem toho aj jedným z hlavných darcov pre pohotovostný fond na zmiernenie následkov katastrof prostredníctvom podpory pre 39 operácií v celkovej sume 3,9 milióna EUR, čo predstavuje približne 25 % fondu v roku 2018.

Kríza v Sýrii

Roku 2018 bol už ôsmym rokom krízy v Sýrii. Počas tohto obdobia útoky a zmeny v kontrole územia viedli k hromadnému vysídľovaniu, obetiam a obrovskému utrpeniu viac ako 13 miliónov ľudí. Komisia poskytla pomoc na záchranu života najmä prostredníctvom zabezpečenia potravín, liekov, vody a prístrešia. Činnosti Komisie boli prínosom pre obyvateľstvo na území Sýrie a utečencov zo Sýrie v Libanone, Jordánsku a Egypte. Humanitárna pomoc Komisie predstavovala 260 miliónov EUR.

EÚ bola okrem toho zapojená aj do mnohých medzinárodných diplomatických iniciatív, napríklad do konferencie pod názvom „Podpora budúcnosti Sýrie a okolitého regiónu“

v Bruseli, iniciatívy humanitárnej pracovnej skupiny v rámci medzinárodnej skupiny na podporu Sýrie v Ženeve, stretnutí vysokých úradníkov organizovaných v Osle a Berlíne a iných úsilí v oblasti presadzovania s cieľom podporovať dodržiavanie humanitárnych zásad a medzinárodného humanitárneho práva. Vďaka bruselskej konferencii sa zvýšilo povedomie o situácii postihnutých civilných osôb v Sýrii s celkovým prísľubom 3,5 miliardy EUR na rok 2018 a viacročným prísľubom vo výške 2,7 miliardy EUR na roky 2019 – 2020.

Turecko

V júni 2018 EÚ odsúhlasila poskytnutie ďalších 3 miliárd EUR na nástroj EÚ pre utečencov v Turecku s cieľom podporiť utečencov zo Sýrie. V rámci tejto druhej tranže bolo v roku 2018 vyčlenených 550 miliónov EUR, z toho 50 miliónov EUR na humanitárnu pomoc, najmä na ochranu a zdravie. Výsledkom bolo humanitárne financovanie na základe zmluvy v rámci nástroja v celkovej sume viac ako 1,45 miliardy EUR.

Prostredníctvom hlavného humanitárneho programu nástroja, núdzovej záchranej sociálnej siete, sa naďalej riešili základné potreby a potreby ochrany pre 1,7 milióna príjemcov. Bol to najväčší jednotlivý humanitárny projekt v histórii EÚ. V nadväznosti na núdzovú záchrannú sociálnu sieť EÚ od začiatku roku 2017 financovala projekt podmieneného prevodu peňažných prostriedkov na vzdelávanie (*Conditional Cash Transfer for Education – CCTE*) a do decembra 2018 podporovala pravidelnú školskú dochádzku pre 517 000 detí.

Západný Balkán

V roku 2018 sa humanitárne činnosti EÚ zameriavali najmä na podporu utečencov a migrantov v Bosne a Hercegovine. Miestne spoločenstvá a medzinárodné organizácie poskytovali základnú pomoc, napríklad potraviny, prístrešie a základnú zdravotnú starostlivosť. Ich kapacity však boli preťažené a v máji 2018 Rada ministrov Bosny a Hercegoviny oficiálne požiadala o pomoc z EÚ.

V roku 2018 Európska komisia pridělila na humanitárnu pomoc dva milióny EUR s cieľom poskytnúť núdzovú pomoc na riešenie potrieb utečencov a migrantov. Krátkodobá pomoc bola doplnená sumou 7,2 milióna EUR určenou na strednodobú reakciu.

Ukrajina

Na východnej Ukrajine v roku 2018 po viac ako štyroch rokoch konfliktu naďalej pretrvávali potreby v oblasti humanitárnej pomoci. Konflikt zasiahol viac ako 4,4 milióna ľudí, z ktorých 3,4 milióna potrebovalo humanitárnu pomoc. Obmedzený prístup humanitárnej pomoci a nežiaduci politický vývoj a vývoj v oblasti bezpečnosti viedli k zhoršeniu humanitárnej situácie. Humanitárna pomoc bola ohrozená z dôvodu vysokej politizácie konfliktu a znížených pridelených finančných prostriedkov darcov.

EÚ a jej členské štáty zostali jedným z najväčších humanitárnych darcov s podporou v celkovej výške 232 miliónov EUR. EÚ naďalej poskytovala pomoc na záchranu života pre najzraniteľnejšie osoby a súčasne podporovala hladký prechod k strednodobej a dlhodobej pomoci v ostatných oblastiach východnej Ukrajiny.

Jemenská kríza

Kríza v Jemene bola najväčšou celosvetovou humanitárnou krízou v roku 2018, počas ktorej potrebovalo pomoc 22,2 milióna ľudí. Pretrvávajúci konflikt, porušovanie medzinárodného humanitárneho práva a oslabená ekonomická situácia v krajine vyvolali najrozsiahljšiu núdzovú situáciu v oblasti potravinovej bezpečnosti pre 20 miliónov ľudí. Útok na mesto Hudajda, ktorý sa začal v júni 2018, viedol k vysídleniu viac ako 500 000 ľudí a k ďalšej eskalácii krízy. V Jemene sa okrem toho naďalej vyskytovalo ohnisko cholery.

V priebehu roka 2018 Komisia posilnila svoju reakciu na krízu poskytnutím pomoci na záchranu života vo výške 127,5 milióna EUR pre viac ako 14 miliónov zraniteľných osôb.

Regionálna kríza v Mali

Ozbrojený konflikt a násilie sa stupňovali a naďalej presahovali aj do susedných štátov, konkrétne do Burkiny Faso, Mauritánie a Nigeru. Približne 390 000 ľudí bolo nútené vysídlených. V dôsledku toho vzrastali potreby v oblasti humanitárnej pomoci a súčasne pretrvávali problémy s prístupom.

V roku 2018 Komisia poskytla humanitárnu pomoc vo výške 61 miliónov EUR zameranú najmä na zdravie a výživu, ktorá pokryla 80 % zdravotných obvodov na severe. Celkovo dostalo mimoriadnu potravinovú pomoc približne 160 000 zraniteľných ľudí. Viac ako 124 000 detí mladších ako päť rokov trpiacich závažnou akútnou podvýživou dostalo výživovú pomoc na záchranu života a tisíce detí malo úžitok z činností vzdelávania v núdzových situáciách v severnom a strednom Mali. Komisia okrem toho poskytla potravinovú pomoc pre viac ako 140 000 utečencov z Mali v Burkiné Faso a Nigeri a potravinovú pomoc a vzdelávanie v núdzových situáciách pre utečencov z Mali v Mauritánii.

Sahelská kríza

V roku 2018 došlo po mnohých rokoch k najhoršej kríze v oblasti potravín a výživy v regióne Sahel. Narastajúce šírenie sa konfliktu a kríza v oblasti poľnohospodárstva a pastevného hospodárstva viedli k zhoršeniu súčasnej celkovej situácie zasahujúcej čoraz zraniteľnejšie obyvateľstvo.

Komisia poskytla núdzovú pomoc v celkovej výške 272,9 milióna EUR pre rôzne zasiahnuté krajiny. Viac ako 1,1 milióna zraniteľných ľudí dostalo potravinovú pomoc a vyše 450 000 deťom trpiacim závažnou akútnou podvýživou bola poskytnutá liečba na záchranu života. EÚ aktívne pracuje na vykonávaní prepojenia medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom prostredníctvom posilnenia odolnosti postihnutých obyvateľov, znižovania potrieb v oblasti humanitárnej pomoci a riešenia hlavných príčin potravinovej neistoty a akútnej nedostatočnej výživy.

Kríza v oblasti Čadského jazera

V roku 2018 konflikt a násilie aj naďalej značne zasahovali 17 miliónov ľudí žijúcich v oblasti. Viac ako 2,7 milióna ľudí vrátane 1,5 milióna detí bolo nútené vysídlených vnútorne alebo do susedných štátov. Akútna potravinová neistota a nedostatočná výživa zostávali na

kritickej úrovni so značnou potravinovou neistotou pre tri milióny ľudí.

Komisia prideliла viac ako 105 miliónov EUR s cieľom reagovať na rozsiahle potreby v oblasti humanitárnej pomoci v postihnutých štátoch. Značná časť finančných prostriedkov sa použila na poskytnutie potravinovej pomoci, základnej zdravotnej starostlivosti, vody a sanitácie, prístrešia a domáce potreby pre vnútorne vysídlené osoby, utečencov a zraniteľné hostiteľské komunity. Berlínska konferencia o oblasti Čadského jazera, ktorá sa uskutočnila v septembri 2018, poskytla príležitosť na obnovu medzinárodného záväzku poskytnúť podporu pre štáty v oblasti Čadského jazera. EÚ následne oznámila, že poskytne financovane vo výške 138 miliónov EUR na humanitárnu a rozvojovú pomoc.

Regionálna kríza v Stredoafrickej republike (SAR)

Situácia sa naďalej zhoršovala a čoraz viac zasahovalo do susedných štátov. Boje medzi ozbrojenými skupinami a útoky na humanitárnych pracovníkov sa zintenzívňovali. Viac ako polovica obyvateľov SAR (približne 2,5 milióna ľudí) potrebovala humanitárnu pomoc. Takmer dva milióny trpeli akútnou potravinovou neistotou a dve tretiny obyvateľov nemali žiadny prístup k základnej zdravotnej starostlivosti. Približne jeden zo štyroch obyvateľov bol nútené vysídlený vnútorne alebo do susedných štátov (Kamerun, Čad a KDR).

Komisia na túto krízu vyčlenila humanitárnu pomoc vo výške viac ako 33 miliónov EUR. Pomoc zahŕňala núdzovú podporu pre obyvateľov postihnutých konfliktom v SAR a pre utečencov v susedných štátoch.

Konžská demokratická republika (KDR)

Keďže obyvatelia boli postihnutí pretrvávajúcim konfliktom, núteným vysídľovaním a nestabilnou politickou situáciou, humanitárna situácia sa naďalej zhoršovala. V auguste 2018 bol vyhlásený desiaty a najväčší prípad vypuknutia epidémie ebola v KDR. Išlo o prvý výskyt v oblasti postihnutej konfliktom, čo ohrozovalo reakciu z dôvodu násilného odporu komunity a vysokého rizika rozšírenia epidémie v rámci regiónu. Okrem toho viac ako 13 miliónov ľudí v KDR zažívalo potravinovú neistotu, čo predstavovalo dvojnásobný počet oproti roku 2017. Približne 4,5 milióna osôb bolo za posledné roky nútené vysídlených a ďalších 800 000 konžských obyvateľov hľadalo útočisko v susedných štátoch.

Financovanie EÚ, ktoré dosiahlo výšku 80 miliónov EUR, bolo zamerané najmä na pomoc na záchranu života a logistickú podporu prostredníctvom humanitárnej letovej služby EÚ. Pokiaľ ide o reakciu na epidémiu eboly, EÚ úzko spolupracovala s vládou KDR a hlavnými partnermi zabezpečujúcimi technické odborné znalosti, logistickú podporu a finančné operácie, a to aj v susedných štátoch.

Somálsko

Z dôvodu závažného sucha a pokračujúceho ozbrojeného konfliktu potreby v oblasti humanitárnej pomoci zostávali veľmi vysoké. Potravinová bezpečnosť a situácia v oblasti výživy zostávali kritické pre 6,2 milióna ľudí – polovicu obyvateľstva –, ktorí potrebovali humanitárnu pomoc. Patrilo medzi nich 2,6 milióna vnútorne vysídlených osôb (IDP) žijúcich v preplnených osadách a vystavených rizikám súvisiacim s ochranou, z ktorých 300 000 bolo

nútene vystaňovaných zo štátom vlastnených pozemkov v mestských oblastiach.

Pridelené rozpočtové prostriedky EÚ vo výške 89 miliónov EUR umožnili partnerom poskytnúť pomoc na záchranu života vo forme peňažných prostriedkov, zdravotnej starostlivosti a starostlivosti v oblasti výživy, prístrešia, vody, sanitácie a pomoci s hygienou. Vďaka humanitárnej pomoci a priaznivým výskytom zrážok sa počet ľudí so závažnou potravinou neistotou medzi rokmi 2017 a 2018 znížil o 54 %. V spolupráci s darcami v oblasti rozvojovej pomoci sa realizovali iniciatívy na prechod od reakcie na núdzové situácie k bezpečnostnej sieti schopnej predvídať otrasy a reagovať na ne. Humanitárna situácia zostáva nestabilná a potreby prevyšujú úroveň pred krízou pred dvoch rokov.

Etiópia

Od roku 2017 viedlo vnútorné etnické násilie k trom miliónom vnútorne vysídlených osôb. V rámci politiky otvorených dverí Etiópia prijala najvyšší počet utečencov v Afrike: viac ako 900 000 utečencov z Južného Sudánu, Somálska a Eritrey. Humanitárni aktéri sa znepokojovali pre nedostatok adekvátnej pomoci pre nových migrantov, čo viedlo k veľmi vysokej miere podvýživy.

V roku 2018 Komisia prispela sumou 63 miliónov EUR s cieľom reagovať na potreby ľudí postihnutých krízou v Etiópii. Prostredníctvom spolupráce s partnermi EÚ pomohla utečencom z Južného Sudánu a Eritrey s potravinami, prístreším, nevyhnutnými domácimi potrebami, liečbou podvýživy, vodou a sanitáciou. Najväčší podiel finančných prostriedkov bol určený pre vnútorne vysídlené osoby, ktoré boli donútené utiecť pred násilím a ničením ich domovov a živobytia.

Sudán

Výsledkom sociálno-ekonomickej krízy, ktorá sa začala na začiatku roka 2018, bolo zhoršenie humanitárnej situácie. Zlý prístup najmä k potravinám a zdravotnej starostlivosti v kombinácii s negatívnymi mechanizmami vyrovnávania sa so vzniknutou situáciou viedli aj k zvýšeným potrebám v oblasti ochrany. Vysoký počet ľudí čelil potravinovej neistote už počas obdobia zberu, čo sa ešte zhoršilo počas neúrodného obdobia, kedy počet dosiahol takmer šesť miliónov ľudí a viedol k vysokej zraniteľnosti a kritickým úrovňam závažnej akútnej podvýživy. Rastúce prekážky týkajúce sa fyzického prístupu k peňažným prostriedkom viedli k ďalším obmedzeniam.

S cieľom reagovať na rastúce potreby v oblasti humanitárnej pomoci v Sudáne Komisia zmobilizovala 41 miliónov EUR na podporu reakcie na najakútnejšie potreby.

Venezuela

Z dôvodu sociálno-ekonomickej a politickej krízy sa zhoršili životné podmienky obyvateľov. Výsledkom nedostatku liekov v kombinácii s dramatickým znížením kapacity systému zdravotníctva bol narastajúci počet ľudí, ktorým nebola poskytnutá zdravotná starostlivosť. V dôsledku prerušenia preventívnych programov, zhoršenia sanitárnych podmienok a zníženého pokrytia očkovaním došlo k niekoľkým rozsiahlym prípadom vypuknutia infekčných chorôb. Miery podvýživy vo viacerých oblastiach presiahli prahové hodnoty pre

núdzové situácie. Percento vražd a násilia aj naďalej patrilo medzi najvyššie na svete. Do konca roku 2018 z krajiny odišlo viac ako 3,2 milióna ľudí hlavne do Kolumbie, Peru, Ekvádu a Brazílie.

EÚ pridelila celkom 32 miliónov EUR najmä na zdravotnícke zabezpečenie a služby v oblasti výživy, vodu, sanitáciu, ochranu, vzdelávanie v núdzových situáciách a podporu pre hostiteľské komunity. Táto suma zahŕňa sedem miliónov EUR z navýšenia Európskeho rozvojového fondu (ERF) na podporu naliehavých potrieb v oblasti humanitárnej pomoci.

Kolumbia

Potreby v oblasti humanitárnej pomoci vzrástli, dodržiavanie medzinárodného humanitárneho práva bolo ohrozené a násilie ozbrojených skupín voči civilným osobám spôsobilo vysídľovanie obyvateľov. V roku 2018 bolo viac ako 150 000 ľudí vysídlených a jeden milión ľudí bol uväznený a mal obmedzený pohyb. Do konca roku susedné štáty prijali približne 300 000 utečencov z Kolumbie. Eskalácia krízy vo Venezuele zároveň prinútila ľudí utiecť do Kolumbie. Krajina bola okrem toho veľmi náchylná na prírodné katastrofy a humanitárni pracovníci mali do oblastí zasiahnutých konfliktom len obmedzený prístup.

Komisia pridelila 8,56 milióna EUR na pomoc ľuďom zasiahnutým konfliktom a na posilnenie kapacity pripravenosti na katastrofy. Medzi oblasti pomoci patrili: ochrana, zdravotná starostlivosť, voda a sanitácia pre najzraniteľnejšie skupiny, vzdelávanie v núdzových situáciách a pripravenosť na katastrofy.

Haiti

Počas roka čelilo Haiti kritickej potravinovej neistote, kedy viac ako 1,3 milióna ľudí bolo v situácii akútnej potravinovej krízy. Prevalencia akútnej podvýživy medzi deťmi mladšími ako päť rokov zostávala vysoká a na viacerých miestach presahovala úroveň stavu núdze Svetovej zdravotníckej organizácie. Viac ako dva roky po hurikáne Matthew vyše 140 000 postihnutých domácností naďalej nemalo prístup k prístrešiu odolnému voči zemetraseniu, k vode a sanitácii.

V roku 2018 EÚ vynaložila 12 miliónov EUR na akútnu potravinovú neistotu a podporu koordinácie v rámci humanitárnych operácií. 3,4 milióna EUR sa investovalo do iniciatív pripravenosti na katastrofy podporujúcich kapacity rýchlej reakcie, stavebných techník prístreší odolných voči katastrofám a pripravenosti na suchá. V rámci reakcie na zemetrasenie v októbri EÚ poskytla 0,2 milióna EUR na nepotravinovú pomoc.

Afganistan

Konflikt pretrvávajúci 18. rok viedol k rastúcemu počtu civilných obetí a novému vysídľovaniu. Krajinu okrem toho zasiahlo závažné suchó s rozsiahlym vplyvom na poľnohospodársku produkciu, čo postihlo viac ako 13 miliónov ľudí. V roku 2018 boli medzi 600 000 novými vnútorne vysídlenými osobami a približne 820 000 utečencami (zdokumentovanými aj nezdokumentovanými) vracajúcimi sa späť z Iránu a Pakistanu mnohí, ktorí potrebovali pomoc. Približne 13,5 milióna ľudí bolo v situácii potravinovej neistoty, čo bolo o 6 miliónov viac ako v predchádzajúcom roku.

Napriek problematickým bezpečnostným podmienkam EÚ naďalej poskytovala pomoc na záchranu života aj v tých oblastiach, v ktorých iní aktéri podporu neposkytovali. V roku 2018 bolo na humanitárne operácie pridelených 46 miliónov EUR.

Krída Rohingov

Po masívnom vysídľovaní v roku 2017 mal v roku 2018 približne jeden milión utečencov bez štátnej príslušnosti pobyť v meste Cox's Bazar v Bangladéši. Väčšina z nich žila v extrémne husto osídlenom obrovskom tábore a úplne závisela od humanitárnej pomoci bez slobody pohybu a možnosti živybytia. V dôsledku vysídľovania z Mjanmarska sa celkový počet obyvateľov mesta Cox's Bazar takmer strojnásobil, následkom čoho medzi miestnymi komunitami vznikalo napätie.

EÚ na humanitárnu pomoc pre krídu v Bangladéši aj Mjanmarsku poskytla 46 miliónov EUR vo forme základnej zdravotnej starostlivosti, vody, sanitácie, prístrešia, výživy, ochrany, psychologickéj podpory a pomoci pri znižovaní rizika katastrofy.

Horizontálne priority

Vzdelávanie v núdzových situáciách

V roku 2018 Európska komisia vyhradila zo svojho rozpočtu na humanitárnu pomoc 8,5 % na činnosti vzdelávania v núdzových situáciách v 34 štátoch (v sume 91,6 milióna EUR), čím prekročila svoj cieľ vo výške 8 % za rok. V roku 2018 Komisia okrem toho poskytla 1,4 milióna EUR z finančných prostriedkov na činnosti vzdelávania v núdzových situáciách prostredníctvom nástroja núdzovej podpory v Grécku. Z pomoci pre vzdelávanie v núdzových situáciách malo úžitok 1,25 milióna príjemcov vďaka zabezpečenému prístupu k bezpečnému a kvalitnému vzdelávaniu v najzraniteľnejších situáciách.

V máji 2018 okrem toho Komisia prijala Oznámenie o vzdelávaní v núdzových a dlhotrvajúcich krízových situáciách¹. Nový politický rámec umožní EÚ poskytovať zdroje predvídateľnejšie, flexibilnejšie a efektívnejšie na základe celostného a koordinovaného prepojenia medzi humanitárnou oblasťou a rozvojom a jasných strategických priorit. Členské štáty EÚ schválili politický rámec formou záverov Rady² prijatých v novembri 2018.

Hotovostná pomoc

Prevody peňažných prostriedkov sú často účinnejšie a nákladovo efektívnejšie ako iné formy pomoci, čo sa uznalo aj medzinárodným spoločenstvom počas Svetového humanitárneho samitu a v tzv. veľkej dohode a opätovne potvrdilo v usmernení o peňažných prostriedkoch (v novembri 2017). Pomoc sa dostane priamo k príjemcom, má nižšie transakčné náklady a maximálny vplyv s dobrým pomerom ceny a kvality. Prevody peňažných prostriedkov okrem toho podporujú miestne trhy a kladú základy pre obnovu a odolnosť spoločenstiev.

¹ Oznámenie o vzdelávaní v núdzových a dlhotrvajúcich krízových situáciách [COM(2018) 304 final z 18. 5. 2018].

² Závery Rady o vzdelávaní v núdzových a dlhotrvajúcich krízových situáciách (12817/18 z 26 novembra 2018).

Európska komisia využila všetky možnosti na rozšírenie využívania peňažných prostriedkov, ktoré sa úspešne použili v operáciách v Turecku, Grécku, Somálsku, Libanone, Jordánsku, Afganistane a Iraku.

Inovácia a zapojenie súkromného sektora

V roku 2018 sa Komisia zapojila do globálnej diskusie o inovácii v oblasti humanitárnej pomoci a zapojení súkromného sektora, najmä na výročnom zasadnutí Svetového ekonomického fóra, v segmente pre humanitárne záležitosti Hospodárskej a sociálnej rady a na Valnom zhromaždení OSN.

Komisia naďalej podporovala rozvoj inovačných prístupov prostredníctvom využívania možností, ktoré ponúka výskum EÚ a inovačné programy. V roku 2018 boli napríklad Európskou radou pre inováciu zavedené tri ocenenia za priamy význam pre humanitárny sektor v rámci programu Horizont 2020: *Affordable High-Tech for Humanitarian Aid* (Dostupné vyspelé technológie pre humanitárnu pomoc), *Early Warning for Epidemics* (Včasný varovanie pred epidémiami) a *Blockchains for Social Good* (Technológie blockchainu pre verejné blaho).

Vedúce postavenie EÚ v rámci Výzvy k akcii na ochranu pred rodovo motivovaným násilím v núdzových situáciách

Od júna 2017 do decembra 2018 Komisia viedla globálnu humanitárnu iniciatívu s názvom Výzva k akcii na ochranu pred rodovo motivovaným násilím v núdzových situáciách. Globálna iniciatíva spojila 82 partnerov (štáty, darcov, medzinárodné organizácie a mimovládne organizácie), ktorí sa snažili o presadenie zmeny a podporovanie zodpovednosti v humanitárnom systéme s cieľom riešiť rodovo motivované násilie už od počiatočných fáz krízy. V tejto iniciatíve bola Komisia aktívna od jej vzniku (2013) a v júni 2017 sa stala jej globálnym lídrom.

Počas rokov 2017 a 2018 Európska komisia pridělila približne 62 miliónov EUR z humanitárnej pomoci na prevenciu a reakciu na sexuálne a rodovo motivované násilie po celom svete.

Služba ECHO Flight (Afrika) a podpora služieb humanitárnej leteckej dopravy

Humanitárne letecké dopravné služby sú kľúčové pre umožnenie prístupu k ľuďom, ktorí potrebujú pomoc najmä v prípade nespoľahlivej infraštruktúry. Humanitárne letecké dopravné služby okrem prepravy humanitárnych zásob a pracovníkov vykonávajú aj zdravotnícky odsun a bezpečnostnú evakuáciu.

Komisia prevádzkuje svoju vlastnú humanitárnu leteckú službu – „ECHO Flight“ – s centrálnymi v Keni, Ugande, KDR a Mali. Služba v roku 2018 prostredníctvom šiestich lietadiel podporovala humanitárnych pracovníkov pre viac ako 250 projektov, prepravila 26 176 pracovníkov humanitárnej pomoci a približne 230 ton nákladu. Rozpočet služby ECHO Flight bol vo výške 14,6 milióna EUR a služba sa pre partnerov a humanitárne organizácie

poskytovala bezplatne.

Komisia okrem toho podporovala aj iné neziskové humanitárne letecké služby. V roku 2018 prispela sumou 24,5 milióna EUR na humanitárnu leteckú službu Svetového potravinového programu/OSN a sumou 750 000 EUR na operácie v Afganistane v rámci organizácie Mission Aviation Fellowship.

Súhrn hodnotení vykonaných v roku 2018

[Komplexné hodnotenie humanitárnej pomoci EÚ v rokoch 2012 – 2016](#)

V hodnotení sa dospelo k záveru, že EÚ je zásadovým darcom na základe potrieb s jedinečnými vlastnosťami, ktorými sú jej prístup k partnerstvám, jej oblastná sieť a jej príspevky k formovaniu humanitárneho systému. Zistilo sa, že pridelenie rozpočtových prostriedkov bolo primerané s cieľom reagovať na potreby cieľového obyvateľstva a dosiahnuť ciele v oblasti humanitárnej pomoci a vychádzalo z komplexného a podrobného posúdenia potrieb. Vo všeobecnosti boli činnosti vyhodnotené ako nákladovo efektívne.

Oblasti identifikované ako vyžadujúce zlepšenie zahŕňali: rozvoj programovejšieho prístupu k partnerstvám medzi EÚ a jej partnermi, rozsiahlejšie zapojenie lokálnych vykonávajúcich partnerov, rozšírenie úspešných inovačných prístupov a zlepšeného podávania správ, podporu rozvoja synergií s činnosťami v oblasti civilnej ochrany a lepšiu komunikáciu týkajúcu sa dôvodov strategických smerovaní EÚ.

[Hodnotenie humanitárnej logistiky v oblasti civilnej ochrany EÚ a humanitárnej činnosti v rokoch 2013 – 2017](#)

Hodnotenie sa týkalo investícií v oblasti humanitárnych leteckých služieb, iniciatív na zlepšenie systémov pre humanitárnu logistiku a financovania logistických prvkov projektov Komisie. Dospelo sa v ňom k záveru, že investície Komisie do logistických centier a odbornej prípravy a podpora Komisie v súvislosti s rozvojom globálneho klastra pre logistiku boli dlhodobu prínosné. Okrem toho vysoko dôležitá naďalej ostáva podpora leteckých služieb.

V hodnotení sa odporúča, aby Komisia vypracovala humanitárnu politiku pre oblasť logistiky a venovala väčšiu pozornosť logistike v rámci dohôd o partnerstve, hodnotení kríz a plánovacích nástrojov. Okrem toho sa v ňom navrhli spôsoby, ako ďalej napomáhať rozvoju v oblasti logistiky v spolupráci s ostatnými humanitárnymi aktérmi s cieľom dosiahnuť efektívnosť a zlepšiť výsledky.

[Hodnotenie intervencie humanitárnej pomoci EÚ v oblasti Veľkých jazier v Afrike v rokoch 2013 – 2017](#)

Súčasťou tohto hodnotenia je posúdenie humanitárnych intervencií EÚ v oblasti Veľkých jazier v Afrike v rokoch 2013 – 2017. Pridelené rozpočtové prostriedky neboli primerané rastúcim potrebám v regióne, čo znamenalo, že Komisia musela obmedziť svoje intervencie len na svoje hlavné poslanie zachraňovať životy. Prijatá stratégia bola napriek tomuto

prispôsobená vývoju potrieb, medzi činnosťami sa dosiahla vysoká miera súdržnosti a Komisia zohrávala kľúčovú úlohu v koordinačných humanitárnych štruktúrach v tejto oblasti.

V hodnotení boli identifikované konkrétne aspekty, ktoré prispeli k efektívnosti GR ECHO, napr. silné monitorovacie procesy. Uvádza sa v ňom, že priestor na zlepšenie existuje v súvislosti s postupmi pri obnovovaní žiadosti (t. j. žiadosti o obnovenie grantov pre vykonávajúceho partnera na pokračovanie vykonávania konkrétnej činnosti) a/alebo v súvislosti s viacročnými projektmi.

Rozpočet na rok 2018

1. Zoznam dohôd o financovaní uzavretých Komisiou v oblasti humanitárnej pomoci³:

Dohody o humanitárnej pomoci poskytovanej EÚ môžete nájsť na webovom sídle systému finančnej transparentnosti (FTS)

2. Plnenie rozpočtu na humanitárnu pomoc na rok 2018

PLNENIE ROZPOČTU EÚ NA ROK 2018

Okrem vonkajších pripísaných príjmov od členských štátov

Región/krajina	Suma	%
Afrika	651	37 %
Sudán a Južný Sudán	86	
Stredná Afrika	95	
Veľké jazerá	70	
Africký roh	200	
Južná Afrika, Indický oceán	11	
Západná Afrika	160	
Severná Afrika	19	
Afrika	10	
Blízky východ a východné susedstvo	552	32 %
Blízky východ	474	
Východné susedstvo	79	
Ázia, Tichomorie	116	7 %
Juhozápadná a Stredná Ázia	57	

³ Vráťane názvov príslušných partnerských organizácií.

Juhovýchodná Ázia a Tichomie	59	
Latinská Amerika, Karibská oblasť	73	4 %
Latinská Amerika	52	
Karibská oblasť	21	
Celosvetové katastrofy	36	2 %
Civilná ochrana	41	2 %
Dobrovoľníci pomoci EÚ	19	1 %
Núdzová podpora v rámci Únie	199	11 %
Doplnkové činnosti a podpora	67	4 %
SPOLU	1 753	100 %

(v miliónoch EUR)

ĎALŠIE INFORMÁCIE A ZDROJE

- Všeobecné informácie o GR ECHO:
<http://ec.europa.eu/echo/en>
- Finančné informácie o činnosti Európskej komisie v oblasti humanitárnej pomoci v roku 2018:
https://ec.europa.eu/echo/financing-decisions-hips-2018_en
- Operačné informácie z predchádzajúcich rokov:
http://ec.europa.eu/echo/about/annual_reports_en.htm
- Výročná správa o činnosti za rok 2018, GR ECHO:
https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-report-2018-european-civil-protection-and-humanitarian-aid-operations-echo_en
- Výročná správa o riadení a výkonnosti v roku 2018:
<https://ec.europa.eu/info/node/10237>
- Hodnotiace správy GR ECHO:

- http://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_en
- Údaje o financovaní humanitárnej pomoci Európskou komisiou a členskými štátmi: <https://webgate.ec.europa.eu/hac/>

Zoznam partnerov, ktorí v roku 2014 podpísali rámcovú dohodu

o partnerstve

<http://ec.europa.eu/echo/sites/echo-site/files/weblistpartners.pdf>